RUSKI INWALID

N°. 8.

CZWARTEK 11°. *Stycznia* 1817.

CZYLI

WIADOMOŚĆI WOJENNE.

Zawarcie. — Patryotyczne ofiary. — Doniesienia krajowe. Roskaz dzienny J. C. M. — Wiadomośći zagraniczne. — Wiadomośći Uczone.

PATRYOTYCZNE OFIARY.

Ich C. M. Wielcy Xiążęta NIKOŁAY PAWŁOWICZ i MICH Ł PAWŁOWICZ biorący zawsze udział do ulepszenia losu Inwalidów raczyli przysłać za dwa exemplarze tey gazety 1000 rubli ass.

DONIESIENIA KRAJOWE.

Córka Wojennego Ministra, Generał-Porucznika Konownicyna Elżbieta Piotrowna Konownicyn Naymiłośćiwiey mianowana Freliną przy Nayiasnieyszych Paniach.

W przeszły poniedziałek to iest dnia 8 stycznia *Cesarz Jegomość, Cesarzowa Jeymość* i *Wielki Xiąże Jegomość* raczyli zaszczycić bytnośćią swoją bal dany przez Posła Wielkiey Brytanii Hrabiego Katkart. *Nayiasnieyszy Cesarz* miał na sobie order podwiązki.

Roskaz dzienny J. C. M.

NAYIASNIEYSZY CESARZ JEGOMOSC w obecnośći swoiey w St. Peterzburgu stycznia 8° dnia następujący raczył wydać roskaz.

W jezdzie postępują na wyższe stopnie.

Z pułku Kawalergardow : Chorąży Aładiew, na stopień Porucznika ; Pod-Chorążowie Kożyn, i Kapnist, na stopnie Chorążych. — *W Gwardyiskim Ekipażu :* Artyleryiskiey komendy znaydujący się przy ekipażach Gwardyi starszy Pod-Oficer Rybow, w stopniu Chorążego do Newskiego pieszego pułku. — Teyże komendy starszy Pod-Oficer za wysługę lat przenosi się do Ługskiego czynnego batalionu w stopniu Chorążego.

W jezdzie przenoszą się.

Irkutskiego Huzarskiego pułku : Porucznik Busow, do 55 pułku Strzelców. *W pułkach Pieszych.* Neyszłotskiego Pieszego pułku : Porucznik Potapow, do Butyrskiego Pieszego. 2° Morskiego : Chorąży Glebow, do Leyb-Gwardyi Pawłowskiego. — *Do batalionów wewnętrzney Straży z przyczyny słabośći zdrowia :* Leyb-Gwardyi Pawłowskiego pułku : Pod-Pułkownik Dąbrowski 2. z przyczyny ran odniesionych do Charkowskiego: z pułku Pernowskiego Grenadierów Pod-Porucznik Antonowski do Połtawskiego. 1° Karabinierow pułku Sztabs-Kapitan Zubarew, do Rewelskiego.

W jezdzie uwalniają się za urlopem.

Z pułku Moskiewskiego Dragunów : Pod-Pułkownik Turpsa za granicę na 6 miesięcy. Sumskiego Huzarskiego pułku : Porucznik Lizander, i

Gegersztet, do wód Baldońskich do wyzdrowienia. Jamburgskiego Ułańskiego pułku: Rotmistrz Tułubiew, do wód Andryopolskich do wyzdrowienia. *W Piechocie.* Z pułku Permskiego Pieszego: Major Orłowski, na rok do wód Kaukaskich. *W Artyleryi.* Z Leyb-Gwardyi Konney-Artyleryi: Kapitan Gieżycki, do wód Kaukaskich do 1° listopada ninieyszego roku.

W pułkach Pieszych Grenadierów uwalniają się od służby z przyczyny ran odniesionych.

Z pułku *Cesarza Jegomości Austryaskiego*: Pod-Pułkownik Martinow w stopniu Pułkownika s pozwoleniem noszenia munduru i zupełną gażą. Pernowskiego: Porucznik Łoszakow s pozwoleniem noszenia munduru, i zupełną gażą.

W jezdzie s przyczyny słabości zdrowia.

Adiutant General - Adiutanta Wasilczykowa 1. Leyb-Gwardyi pułku Konnego Strzelców: Sztabs-Kapitan Olsufiew, w stopniu Kapitana s pozwoleniem noszenia munduru. Litewskiego Ułańskiego pułku Chorąży Byczkow 1. *W Piechocie.* Z pułku Grenadierów *Krola Jmci Pruskiego*: Sztabs-Kapitan Starenberg, w stopniu Kapitana. 1° pułku Karabinierów: Sztabs - Kapitan Popowcow, w stopniu Kapitana s pozwoleniem noszenia munduru, a za nad 20 letnią służbę naznacza się Inwalidne utrzymanie. — *W Inwalidach.* Z 2 ruchomey roty Gwardyi: Chorąży Peregudow spozwoleniem noszenia munduru. *W Piechocie dla familiynych interessów.* Leyb-Gwardyi z pułku Grenadierów: Sztabs-Kapitan Połujektow. *Z pułku Grenadierów.* Hrabiego Arakczejewa: Brygadny Adjutant Generał-Majora Kniaźnina 2. Kapitan Ełgazin, w stopniu Majora s pozwoleniem noszenia munduru. Pernowskiego: Porucznik Sarafanowicz.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

(*Dalszy ciąg listu z wyspy St. Heleny.*)

Takaż sama ostróżność i ze strony morza, wszystkie łodzie należące do mieszkańców, powinne już bydz u brzegu o godzinie szostey popołudniu a jeżeliby która pózniey zamierzonego czasu przybijała, strzelają do niey — po 9. nikt niema prawa wyiść na ulicę, i ci którzy nie znają hasła zostaią aresztowani. Cudzo ziemskie okręty nie maią pozwolenia przybijać do wyspy, i można widzieć każdy okręt o 60 mil francuzkich od brzegu kto zaś pierwszy postrzegłszy doniesie bierze nagrody talara. Stąd więc wyraznie widzieć można, że fizycznym sposobem uciec z wyspy niepodobno. Gdyby nawet i sam Gubernator do tego się przychylił trzeba jescze aby Admirał na to przystąpił. Ja niedawno zwiedzałem całą wyspę w towarzystwie z Gubernatorem i rozumiem że nic bardziey nie może bydz strzeżonym: iedno jest tylko mieysce do którego można się przybić i te 36 harmatami strzeżone. Założono nawet iescze nową bateryą z 4 harmat. Ja mam zręczność wiedzieć o wszystkim co się tu dzieje i możesz upewnić naszych Angulemczyków iż póki tu iestem nie obaczą zapewna Bonapartego. Dóm jego otoczony strażą, i nikt z niego nie może wyiść w nocy, a ktoby smiał naruszyć takie postanowienie do takiego się strzela co juz raz miało mieysce. Mam jednakże nadzieję że nie umrę na wyspie chyba z głodu i nudów.

NIEMCY.

Z Frankfortu 4. stycznia.

Dom Króla Wirtemberskieko w naywiękozym iest *incognito*, Król nieprzyimował żadnego z znaydujących się na Seymie tuteyszym posłów, żadnego razu niebył w teatrze i na żadney s publicznych zabaw. Baron *Szteyn* miał kilka partykularnych u J. K. M. posłuchań. Powiadają że Xiąże Paweł ma uczynić Seymowi niektóre przełożenia.

Pomimo czynność policyi naszey straszne się dzieją kradzieże, nieupłynie dni kilku w ktorychby niedonosiły publiczne o tym papiery. W Okolicach Sarbrykena według powieści podróżnych znayduje się nowa banda rozboyników.

Od brzegów Menu 4. stycznia.

Robią w Wiedniu porcellanowy serwis na 36 osob cena jego wynosi do miliona, przeznaczony iest dla Królowey Bawarskiey. Stan zdrowia Hrabiego *Mongelos* co raz iest lepszy, i już się znowu zatrudnia interesami państwa.

Kradzież i nocne rozboje są w wiedniu bardzo częste, ostatnie na zabóystwie się skończyło.

Rada Freyburgskiego Kantonu, uważywszy teraznieysze ciężkie czasy, i chcąc mieszkańców pobudzić do oszczędności, zabroniła wszelkich tańców czy to z muzyką instrumentalną, czy *głósow*, naruszający takowe postanowienie skazani są na opłatę 16 frankow: tańcować z muzyką głosów nazywają Freygburczycy (danser avec la gorge) dwóch albo trzech chłopczykow, albo dziewczynek, zaczynaią nócić walce i inne narodowe tańce i w momęcie całe towarzystwo w ruchu.

Z Nizszey Elby 7 grudnia.

O zajęciach się Kommissyi zgromadzoney w Kopenhadze dla podania Królowi planu Konstytu-

cyi Holsztyńskiey kommunikają niektóre tylko wiadomości, z których są następujące szczegóły: Szlachta dzieląca się do tąd na dwie części będzie składać jedną izbę razem ze wszystkiemi właścicielami. Mieszczanie i rolnicy, składać będą drugą izbę, liczba członkow będzie ograniczona w miarę liczby mieszkańcow. Powszechne zgromadzenie Deputatów dla naradzenia się w potrzebnych przedmiotach naznaczone iest raz w rok, w czasie jarmarku, w dzień S. Jana, w Kil. Do tąd niemożna widzieć czy podobny obraz rządu będzie miał mieysce w Szleswiku.

Dla ulgi drożyzny pokarmow w Lubeku rząd przedsię-wziął następujący środek naznaczona iest pewna liczba bułek które powinne bydz przedawane po 8 szyllingow, do kupowania takowych niemają prawa ci którzy odebrali jakie-kolwiek wsparcie dobroczynności, lecz tylko ci co są obarczeni liczną rodziną, albo skąd inąd ugniecieni okolicznościami.

W Odenze odkryto bandę złodziejow złożoną z samych chłopczykow, naczelnik oney iest rodem z Kopenhagi, i niema jak 10 lat od urodzenia.

Z Kopenhagi donoszą że Król Szwedzki iest chory.

FRANCYA.

Paryż 31 grudnia.

Moniter, i wszystkie inne publiczne papiery napełnione uwagami o *wyborach*: wszystkie pomienione pisma są za wyborami *poiedynczemi*, a przeciwne zupełnie *podwóynym*. Na sessyi trzeciego grudnia ten przedmiot nie był iescze decydowanym, i odłożony do 2° stycznia, można rozumieć według wszelkiego podobieństwa że przewaga zostanie przy Ministrach. Stronę ich trzymali *Fogct de Baure* i *Beugnot*: przeciwni byli Margrabia *Moncalme*, P.P. Benue i Debonel. — P. Benue odezwał się następującemi słowy: « Któż są ci wielcy, ci możni, których się boią we Francyi? Jednego znam tylko co iest wielki, jednego co iest możny, a tym iest *Król.* » W całey Francyi iest tylko 15,000 takich co placą więcey 1000 franków rocznego podatku.

Dzienniki Paryskie zaczynaią się bawić kosztem Pani *Stal*. Jeden z nich pomiescił następuiące doniesienie. — » Naprzeszłym tygodniu zgromadziło się do Pani Stal liczne i świetne towarzystwo, zabawy onego były rozmaite: Gra, Tańce, Muzyka, Dyplomatyka. Piękne kobity Paryzkie dali się rozróżnić swietnoscią i blaskiem stroiu rownie, jak, i głęboką wiadomością polityki. Sypią się pochwały na piękny gawot Pani *T.* i jey plan na powszechną dla Europy konstytucyą robiący honor czutemu jey sercu. Panna *K.* zyskała liczne poklaski za sonatę z osobliwszym talentem i lekkoscią wykonaną na Fortepianie, ale surowsi nieco sędziowie mniey znalezli talentu w podanym przez nią proiekcie prawa o publicznych zasiadaniach, iednakże słuchano z ukontentowaniem. Panna *F.* spiewała sliczny romans i czytała uwagi o Budzecie, czym zachwycała wszystkich słuchaczów. »

Znaydujący się w *Bordeau* naruszyciele spokoyności naznaczyli byli noc z 31 grudnia na 1 stycznia do doprowadzenia do skutku niegodziwego ich postanowienia tłum pospólstwa pod dowództwem Oficerow znaydujących się na połowie gaży ułożyli sobie jak nayspiesznicy zająć wszystkie publiczne gmachy i uderzywszy nagle trwogę napaść na gwardyią narodową, i dokonać wszelkiego rabunku i kradzieży: szanowny tameczny Gubernator Hrabia *Lowerdo*, wczesnie przed się wziół środki do odwrócenia takowych niegodziwości. Dowiedział się że główna schadzka buntowników bywa z drugiey strony rzeki, udał się tam z swoim sztabem, i osobiście aresztował pierwszych kilku dowodzców, w ich papierach znaleziono dokładny rys takowego proiektu, głownym naczelnikiem był komenderujący szwadronem nazywający się *Wedran*, podporucznicy mieli sobie przyrzeczony stopień Generał-Poruczników. Hrabia *Lowerdo* natychmiast wysłał gońca do Paryża teraz znowu porządek, wrócony w Bordeau.

W Wande niema jescze spokoyności. Pułkownik *Demenar*, i Kapitan *Dulhudro* przeniesieni byly do pułków liniowych nie konsystujących w tey prowincyi, stopnie, i gaża zachowana im taż sama ale nieżyczyli oni sobie rozstawać się z Wande. Zaciągneli pod swoje chorągwie abszytowanych żołnierzy swoich rodaków, których gaża była zmnieyszona od 30 do 29 (su) w dzień, obwarowali siebie na szałańskich błotach, mówią nawet że maią kilka harmat. W tym schronieniu mogą się trzymać całą zimę, ale za nadeyściem wiosny przymuszeni będą do opuszczenia onego.

P. Chateaubriand wydał nowe dzieło w 2 częściach pod tytułem *(Mélanges de politique)* polityczne drobności. *P. Pradt* w krótce *wyda dzieło swoje o koloniach, i o teraznieyszey rewolucyi w Ameryce.* (Des colonies et de la revolution actuelle de l'Amerique.)

Doniesiene o bytności P. *Katalani* w Paryżu nie iest pewnym.

Król Hiszpański potwierdził, wyrok narządzoney przez niego kommissyi, na mocy którego 8 Oficerów Wallonskiey Gwardyi, i jeden Generał unewinnieni, i zostawiono przy nich pierwsze stopnie oraz znaki dystynkcyi.

A n g l i a.

Z Londynu 1. stycznia.

W przeszły piątek odbywała się sessya Gabinetowa, gdzie przezydował Xiąże Wellington, trwała od drugiey po połudn u do pół do siódmey. W krótce po zakończeniu oney wysłano 2 gońców 1 do główney kwatery Angielskiey a 2 do Paryża wieczorem Xiąże ukazał się w teatrze z Vice-Hrabią *Castlereagh* i jego małżonką, a w sobotę o 11. zrana wyiechał do *Brighton* Xiąże Regent przyimował go z szczególną oznaką względow, i razem z Xięciem *Clarence* jadł obiad u Dworu. W niedzielę o 7 zrana udał się do *Dower* skąd w nocy na statku popłynął do *Colais* stamtąd jak nayspieszniey do Paryża, gdzie miał zamiar bydz u Króla na obiedzie w dzień nowego roku. Xiąże kommunikował Ministrom szczegóły o stanie wóysk sprzymierzonych we Francyi, i otworzył swe zdanie o zmnieyszeniu onych, czego życzy rząd Francucki.

Powiadają że Lord *Hill* przeznaczony na stopień głownego naczelnika wóysk konsystujących we Francyi na mieysce Lorda *Kombermeera.*

Jego Cesarzewiczowska Mość Wielki Xiąże Nikołay Pawłowicz 24. przeszłego miesiąca przybył do *Glasgove*, i nazajutrz oglądał tameczny Uniwersytet, i inne zaprowadzenia. Xiąże Jegomość widział gdzie topią Żelazo, i oglądał Rękodzielnie Bawełny *P. Owen:* także kaskadę rzeki *Clyde* nie daleko *Lanaka*. Z tamtąd udał się do Moffat.

Przedsięwzięte ograniczenie wóyska iest nie wątpliwe. Donosi jedna z gazet że wóyska Angielskie od 1814 roku straciło 63 Generałow z których część na woynie część przez chorobę utracili zycie.

Powiadają że Preston utracił rozum i nie wychodzi bez towarzystwa jednego z przyiacioł.

Wszystkie ulice w *Westminster* oświecone są gazem, kilka dni temu jak, przypadkiem coś wpadło do głównego kanału i 24 grudnia *Westminster* był w strasznych ciemnościach.

WIADOMOSCI UCZONE.

Pewny biedny człowiek w *Udine* stolicy *Friaula* był ukąszony od psa szalonego, przez omyłkę dano mu kilka razy zamiast innego napoju winnego octu który go zupełnie wyleczył od tey straszney choroby. Doktor z Padwy Hrabia *Leonissa* usłyszawszy o tym wypadku zrobił doswiadczenie na chorym w szpitalu, roskazał dawać mu połuncie takowego octu rano wpołudnie i wieczorem, i chory wkrótce zupełnie się uleczył.

Rys literatury Rossyiskiey w 1815 i 1816 roku.

(Dalszy ciąg.)

Przed dwóma laty nie moglismy wymienić ani jednego dzieła *o gospodarce państwa* w roku zaś 1815 wyszedł Kurs *Ekonomii Polityczney.* wydany w języku francuskim przez Akademika Sztorcha: z jedney strony wzbogaca on nauki tak szacownym dziełem, z drugiey pokazuje na jak twardych prawidłach oparte są początki wychowania młodych wielkich Xiążąt Rossyi. Wydano było także kilka nie wielkich pisem o układzie rękodzielni i handlu w Rossyi, co było umiesczone w dziennikach.

Filozofia.

Z dzieł w przedmiocie filozofij umysłowey, należy nam wspomnieć o Loice Professora *Lodi*, a w praktyczney *Rys Wyrazów Duszy* przez Pana Lubowskiego. W przedmiocie Filozofii moralney z ukontentowaniem przyiaciel literatury spoziera na dzieła *Michała Nikiticza Murawiewa:* jego *Mieszkaniec przedmiescia, i Listy Emilii:* Które to Xięgi uważając i przedmiot moralny, o którym traktują, oraz ten szlachetny, i nienasladowany zwrót pięknych mysli, sprawiedliwie iedno z mieysc pierwszych w Rossyiskiey może zająć prozie.

Historyia.

I w ninieyszym układzie oddział historyi, i poezyi obfitszy iest nad inne. Historycy i Poeci naywięcey pokazują miłości oyczystey literatury, naywięcey się, przykładają do oswiaty współczesnych, i następnych pokoleń. Stan nauk Historycznych, i literatury, on tylko może dać dokładne wyobrażenie o stopniu oświecenia narodu te się wynoszą razem z państwem i z nimże upadają.

(*Dalszy ciąg pózniey.*)

w St. Peterzburgu, w Drukarni Karola Kraya.